

6 Αυγούστου 2017

Χιλιασμός, προφητεία και ριζοσπαστικότητα (Γεωργία Μουλοπούλου, πτυχιούχος στον Ελληνικό Πολιτισμό - μάστερ Θεολογίας)

/ [Πεμπουσσία· Ορθοδοξία-Πολιτισμός-Επιστήμες](#)

(Προηγούμενη δημοσίευση: <http://www.pemptousia.gr/?p=166979>)

Ένα κυρίαρχο χαρακτηριστικό του μεσιανισμού είναι το προφητικό φαινόμενο. Η προσδοκία της χιλιετούς βασιλείας εμπνέει πληθώρα προφητικών κινημάτων. Αυτό δεν σημαίνει ότι οι προφήτες της Παλαιάς Διαθήκης είναι οπωσδήποτε χιλιαστές, αν αναλογιστούμε ότι δεν προβαίνουν στην απαρίθμηση του χρόνου της σωτηρίας[1]. Ιστορικά χαρακτηριστικά διακρίνουν τον Χιλιασμό, αφού το ιστορικό γίνεσθαι ερμηνεύεται σωτηριολογικά και αποδίδεται ιδιαίτερη σημασία στο τέλος του ιστορικού χρόνου. Ένα ακόμη στοιχείο του Χιλιασμού είναι η μελλοντολογία, καθώς έχει άμεση σχέση με τη διάσταση του μέλλοντος. Γι' αυτό, άλλωστε, δίνεται έμφαση στην επερχόμενη χιλιετία της σωτηρίας [2].

Δύο εξίσου σημαντικά στοιχεία του Χιλιασμού είναι το ενθουσιαστικό και το ριζοσπαστικό. Η προσδοκία του ιστορικού τέλους δημιουργεί ενθουσιαστικές τάσεις και παρωθεί τους οπαδούς των χιλιαστικών κινημάτων να ζουν από τώρα το ένδοξο μέλλον της χιλιετούς βασιλείας του Μεσσία. Ενδείξεις ενθουσιαστικού στοιχείου αποτελούν οι προφητείες, τα χρησμολογικά κείμενα και άλλα ομοειδή φαινόμενα. Προέκταση του θρησκευτικού ενθουσιασμού είναι το ριζοσπαστικό στοιχείο στο κοινωνικοπολιτικό επίπεδο, κάτι που δικαιολογεί την κοινωνική κριτική την οποία ασκούσε ο Χιλιασμός στην περιρρέουσα τάξη πραγμάτων, με επακόλουθο τη λήψη ιστορικών πρωτοβουλιών για τη συντομότερη έλευση της χιλιετούς βασιλείας[3].

Ο Χιλιασμός διακρινόταν επίσης στον υλικό[4] και στον πνευματικό[5]. Στην πρώτη κατηγορία ανήκαν οι οπαδοί οι οποίοι υποστήριζαν ότι στη χιλιετή βασιλεία

του Χριστού όλοι οι πιστοί θα απολαμβάνουν επίγεια αγαθά. Στον πνευματικό Χιλιασμό, η επί της Γης χιλιετής βασιλεία του Χριστού θα διακρίνεται από υλικές και πνευματικές απολαύσεις[6].

Άλλο χαρακτηριστικό του Χιλιασμού είναι η ύπαρξη δύο πόλων: ενός «αρχέγονου παραδείσου» στην αρχή της ιστορίας και μιας «γης της επαγγελίας» στο τέλος της ιστορίας. Αντιστοιχούν στη «χρυσή εποχή» από τη μια και στον «καινό αιώνα» από την άλλη άκρη του ιστορικού γίνεσθαι. Η χιλιετής βασιλεία είναι η «μεσοβασιλεία» ανάμεσα σε αυτά τα δύο οριακά σημεία[7]. Άλλωστε μετά την παρέλευση των χιλίων ετών υπάρχει η περιγραφή της τελευταίας επίθεσης και καταδίκης του Σατανά[8].

Συνοψίζοντας θα μπορούσε να ειπωθεί ότι με τον όρο «**Χιλιασμός**» γίνεται αναφορά στη θρησκευτική πεποίθηση η οποία έχει ως πυρήνα της διδασκαλίας της τον χιλιετή θρίαμβο του Καλού επί του Κακού, γύρω από τον οποίο αναφύονται πολυποίκιλες πεποιθήσεις που διαφοροποιούν τη χιλιαστική αντίληψη από άλλα συναφή θρησκευτικά φαινόμενα. Για την Ορθόδοξη Θεολογία, ο «**Χιλιασμός**» αποτελεί «εσχατολογική πλάνη», σύμφωνα με την οποία ο [Ιησούς Χριστός](#) θα βασιλεύσει για χίλια χρόνια στη Γη, κατά το τέλος του κόσμου.

Επιπλέον, θα πρέπει να υπογραμμιστεί ότι κατά τον 20^ο με 21^ο αιώνα σύμφωνα με τους εξέχοντες βιβλικούς επιστήμονες, Μπρατσιώτη, Αγουρίδη και Δεσπότη δίνονται οι εξής ερμηνείες σχετικά με το επίμαχο κεφάλαιο 20 της Αποκάλυψης. Αρχικά και οι τρεις καθηγητές συμφωνούν στη δυσκολία της ερμηνείας του χωρίου. Ο Μπρατσιώτης συνάδει με την αλληγορική ερμηνεία του όλου τεμαχίου της Αποκαλύψεως: «Εν πρώτοις ο όλος οραματικός και συμβολικός, και δη και πνευματικός χαρακτήρ του βιβλίου εμποδίζει να εκληψθή το εν λόγω τεμάχιον κατά γράμμα, αλλ' εν πνευματική μόνο εννοία υπέρ ης συνηγορεί και η λιτότης και το απέριττον των γραμμών της όλης περιγραφής, και δη και της χιλιετούς βασιλείας, περιγραφής εν πάση σπουδή... Ούτω, προς τοις άλλοις, δεν πρέπει να εκληφθή κατά γράμμα, αλλά συμβολικώς, ως και οι λοιποί αριθμοί της Αποκαλύψεως, ο σχηματικός αριθμός χίλια, τοσούτον μάλλον καθ' όσον ούτε λόγος υπήρχεν ούτε άλλη τις διαφαίνεται εν τω βιβλίω τούτω προσπάθεια παρεκκλίσεως από της τόσον κατηγορηματικής ρήτρας του Κυρίου, “οὐχ ὑμῶν ἔστι γινῶναι χρόνους ἢ καιρούς, οὗς ὁ πατήρ ἔθετο ἐν τῇ ἰδίᾳ ἐξουσίᾳ” (Πράξ. 1,7). [9]

Ο Αγουρίδης σημειώνει ότι το υπόμνημά του για την Αποκάλυψη «έχει προτίμηση προς την ιστοριοφιλολογική ερμηνεία της Αποκάλυψης την οποία εξηγεί σε σχέση προς την εποχή της και προς την εκκλησία των χρόνων του βιβλίου»[10]. Άλλωστε, «η ιστορική ερμηνεία ορμά ακάθεκτη στην ανάγκη της ιστορικής

απαίτησης, κάθε φορά, και βρίσκει έτσι στην Αποκάλυψη τίποτε άλλο παρά κυρίως στην πρόρρηση της ιστορικής ώρας περί της οποίας ενδιαφέρεται ο ερμηνευτής» [\[11\]](#).

Τέλος, ο Δεσπότης υποστηρίζει ότι η Αποκάλυψη πρέπει να έχει εκτός των άλλων και μία λειτουργική προσέγγιση [\[12\]](#). Σκοπός της είναι να καταστήσει τον εκάστοτε ακροατή-αναγνώστη της μέτοχο της Επουράνιας Λατρείας [\[13\]](#). «Εξάλλου, η χιλιετής βασιλεία του Χριστού ίσως είναι η έβδομη ημέρα της εκκλησιαστικής ζωής, η ίδια η έβδομη ημέρα πριν από την ατελεύτητη και ανέσπερη όγδοη ημέρα της βασιλείας του θεού» [\[14\]](#). Άλλωστε ο Δεσπότης τονίζει ότι «εσχατολογία στη χριστιανική Εκκλησία (άρα και η χιλιετής βασιλεία της Αποκάλυψης) δεν είναι ουσιαστικά η στείρα φιλολογία περί των Εσχάτων, αλλά ο λόγος περί του Εσχάτου Προσώπου/Λόγου, του Ιησού. Δεν είναι ο λόγος περί του τέλους του Κόσμου, αλλά περί της Τελειώσεώς του. Δεν είναι το ονειροπόλημα ενός εσχατολογικού παραδείσου από ένα ον το οποίο έχει το μοναδικό προνόμιο από όλα τα όντα να βασανίζεται εκ γενετής από τον τρόπο των ενοχών, του πόνου και του θανάτου, αλλά η εισβολή των Εσχάτων στην Ιστορία, του απείρου της αιωνιότητας στην ελαχιστότητα της στιγμής και η μεταμόρφωση του Εδώ και Τώρα» [\[15\]](#). Με την τελευταία άποψη συμφωνούμε και εμείς, αποφεύγοντας έτσι τις όποιες ζοφερές καταστάσεις χρησιμοποιούν κάποιοι προφήτες κατά καιρούς.

(Συνεχίζεται)

[\[1\]](#) Μπέγζος, (1995⁴), *Όπ.π.*, σ. 186.

[\[2\]](#) Μπέγζος, (1995⁴), *Όπ.π.*, σ. 186-187.

[\[3\]](#) Μπέγζος, (2011), *Όπ.π.*, σ. 249.

[\[4\]](#) Ο υλικός Χιλιασμός ή σαρκικός Χιλιασμός έχει ιουδαϊκή προέλευση και στηρίζεται σε ραβινική παράδοση, σύμφωνα με την οποία η ιστορία του κόσμου περιέχεται σε επτά χιλιετίες. Οι έξι πρώτες χιλιετίες εκπροσωπούν το πρώτο μέρος της μωσαϊκής εβδομάδας (προμεσσιανική εποχή) και η τελευταία το Σάββατο, τη χιλιετία της αναπαύσεως και της εορτής. Την τελευταία χιλιετία θα επικρατήσει η βασιλεία του Μεσσία στην οποία οι άνθρωποι θα απολαμβάνουν τα υλικά αγαθά (πλούτη, θρίαμβος του Ισραήλ). Βλ. «Χιλιασμός», *Θρησκευτική και Ηθική Εγκυκλοπαίδεια* (ΘΗΕ), τ. 12, *Όπ.π.*, στ. 129-130. Επίσης, Σκουτέρης, *Όπ.π.*, σ. 344.

[\[5\]](#) Adamson, *Όπ.π.*, p. 17-33.

[6] Σκουτέρης, *Όπ.π.*, σ. 345.

[7] Μπέγζος, (2011), *Όπ.π.*, σ. 252. Adamson, *Όπ.π.*, p. 6. S.B. Frost, *Old Testament Apocalyptic* (London: Epworth, 1952). D.S. Russell, *The Method and Message of Jewish Apocalyptic* (Philadelphia: Westminster Press, 1964). J.J. Collins, ed., *Apocalypse: The morphology of a Genre* (Semeia 14. Chico, California: Scholars Press, 1979). C. Rowland, *The Open Heaven*, (London: SPCK, 1982).

[8] Δεσπότης, (2010), *Όπ.π.*, σ. 335.

[9] Μπρατσιώτης, (1992), *Όπ.π.*, σ. 284-285.

[10] Σ. Αγουρίδης, *Η Αποκάλυψη του Ιωάννη*, (Θεσσαλονίκη: εκδ. Π. Πουρναρά, 1994), σ. 57.

[11] Αγουρίδης, (1994), *Όπ.π.*, σ. 610.

[12] Σ. Δεσπότης, *Η Αποκάλυψη του Ιωάννη. Το βιβλίο της προφητείας. Λειτουργική και Συγχρονιστική Ερμηνευτική Προσέγγιση*, τ. Α΄, (Αθήνα: εκδ. Άθως, 2005), σ. 9.

[13] Δεσπότης, (2005), *Όπ.π.*, σ. 45.

[14] Δεσπότης, (2005), *Όπ.π.*, σ. 15.

[15] Δεσπότης, (2005), *Όπ.π.*, σ. 30-31.